

Asia: VN/20785/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ohjelmatoimistojen ja agenttien etujärjestö Suomen ohjelmatoimistot ja Agentit ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnokseen hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Suomen ohjelmatoimistot ja agentit ry (jäljempänä SOA) on vuodesta 1996 toiminut yhdistys, joka edustaa suurinta osaa Suomen ohjelmatoimistoista ja sitä kautta myös suurinta osaa täällä toimivista artisteista. SOA tekee työtä parantaakseen jäsenistönsä ammattialan edellytyksiä ja mm. ylläpitää maassamme yleisesti käytössä olevia ja virallisia esiintyjämyynnin ohjelmatoimitusehtoja.

Lakiesitys eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Lakiesityksen tausta ja tavoitteet:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia sekä lapsilisälakia.

Esityksen mukaan eräitä etuuksia ja rahamääriä, jotka on sidottu kansaneläkeindeksiin tai elinkustannusindeksiin, ei tarkistettaisi siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään tai elinkustannusindeksin muutosta vastaavasti vuosina 2024-2027. Tältä osin esitys liittyy pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, jossa tavoitteena on julkisen talouden tasapainottaminen.

Lapsiperheiden tukemiseksi esitetään muutettavaksi lapsilisälakia korottamalla 4. ja 5. sekä sitä useamman lapsen lapsilisää, lapsilisän yksinhuoltajakorotusta sekä alle kolmivuotiaiden lasten lapsilisää.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Lausunto:

Tapahtuma-alalla ja ohjelmatoimistoissa työskentelee runsaasti (mukaan lukien muusikot) osa-aikaisesti- ja kausiluontoisesti työskenteleviä. SOA katsoo indeksien jäädyttäminen aiheuttaisi merkittävää taloudellista haittaa ja ostovoiman heikennystä tapahtuma-alalla (mukaan lukien ohjelmatoimistoala ja muusikot) matalapalkkaisten osa-päivä- ja kausiluontoisesti työskentelevien joukossa.

Tapahtuma-alalla sekä taide- ja kulttuurialalla pienemmissä yrityksissä on paljon projektiluonteista ja osapäivä- sekä kausiluontoista työtä. Työn kesto voi olla sidottu tapahtumatuotantoon, projektiin tai kiertueeseen, jolloin työnantajakaan ei voi vaikuttaa työntarjoamisen edellytyksiin. Lyhyitä työpätkiä tekeville esimerkiksi peruspäivärahan indeksin jäädytys tiukentaa entisestään toimeentulon edellytyksiä, huomioiden myös elinkustannusten nousu. Vaikutukset ovat kumulatiivisia. Tällöin köyhyyksien alapuolelle saattaa joutua yhä useampi henkilö.

Eräiden etuuksien, kuten asumistuessa huomioon otettavien lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannusten määriä, keskimääräisiä asumismenoja sekä asumismenojen enimmäismäärien tarkistusta jättäminen vaikuttaa merkittävästi niihin työssäkäyvien ansioihin, jotka koulutustaustastaan riippumatta työskentelee pienipalkkaisissa tai kausiluontoisissa työtehtävissä tapahtuma-alalla ja siten heikentää heidän toimeentuloa ja pahimmissa tapauksissa aiheuttaa pakollisen tarpeen muuttaa edullisempaan asuntoon tai jopa toiselle paikkakunnalle. Tämä puolestaan vähentää tapahtuma-alan sesonkityöntekijöiden määrää isoissa kasvukeskuksissa. Myös palvelualat voivat tässä kohtaa menettää rajusti työvoimaa.

SOA vaatii, että sosiaali- ja terveysministeriö vielä harkitsee eräiden etuuksien indeksijäädytyksiä osalta ja tekee tarkan kokonaisarvioinnin eri aloille ja ihmisryhmiin kohdistuvista leikkauksista. Pikaisesti kokoon kyhätty laki aiheuttaa enemmän kustannuksia valtiontaloudelle, kuin edesauttaa sen tasapainottamista. Tällä hetkellä lakiehdotusten vaikutusarviointit ovat usein olleet hyvin ohuita tai puuttuneet kokonaan.

Haarala Laura
Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry